

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	<i>Vilékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Honnan? miből?

Tacitus mondotta, hogy »pessima republica plurimae leges.« Azóta ez a velős mondás számtalanszor igaznak bizonyult, úgy hogy ma már valóságos politikai szentenciának tartják azt.

És van még egy másik, evvel a szentenciával korrespondeáló római mondás, mely szerint »parva sapientia regitur mundus« ezt pedig a németek, a kik köztudomás szerint mindent rendszeresen szeretnek tenni és intézni, egyetlen, de találó szóval »Vielregiererei«-re fordították.

Nálunk ugyancsak nap mint nap tapasztalhatni, hogy államunkat részint öntudatosan részint öntudatlanul a »Vielregiererei« és a teméntelen törvénygyártás felé sodorják.

S 1867 óta több törvényt alkottunk, mint a mennyit az ezredéves »Corpus Juris« magában foglal, a »Rendeletek Tára« pedig ma már olyan útvesztő, melyből az, a ki belemerül megbolondulás nélkül, nem igen képes többé onnan ki szabadulni.

A mi pedig a legborzasztóbb és legnyugtalanítóbb abban a dologban — minden újabb *instituczióvá átforgált jelszó rengeteg újabb terheteket s az a nép nyakába.*

Avval úgy látszik senki sem törődik, honnan vegyék a községek a pénzt mindezekhez a törvényes pasziókhoz; megpróbálni megpróbálják ugyan, de ahhoz semmi különös jóstehetség nem kell, ha azt mondjuk, hogy a közterhek folytonos emelése, midőn nem gondoskodnak, mert nem is gondoskodhatnak újabb jövedelemforrásokról, már elérte azt a hatást, melyen tulmenni abszolútum lehetetlen, már ma is 40—60% községi adópótlék a szabály, de ijesztően szaporodnak azok a községek, a hol az adópótlék 100%-ra, sőt azon túl is emelkedett.

Körjegyző, közgyám, körbába, körmérnök, körerdő felügyelő, körorvos körme-

zőőr (ujabb) és környakönyvvezető (legujabb), aztán még iskola-, ispotály-, toloncz-, szegény- s tudja Isten mi mindenféle más törvényes terhek mind mind a községek vállaira nehezednek.

Most, hogy a polgári anyakönyvvezetés életbeléptetése napirendre került, már nyilvánvaló lett, hogy milyen elviselhetetlen teher az alkalmas helyiség előteremtése ennek az új közegnek a számára. Azt mondják a szegények, nincs miből alkalmas lakást szerezzenek, s azt még azonfölül fűtsék is, meg világítsák is, már 89—95% pótdadót fizetnek, építsen tehát az állam alkalmas helyiséget. De ha az állam ezt meg is teszi, mikől teszi? csak az adóból, ennek révén aztán a községi pótdadó is újra emelkedik, még ha a községek nem emelik is, mert minél több egyenes adóforintot kell fizetni, annál több ezekre az egyenes adóforintokra eső pótdadó krajczárokat — s ott a hol a 100%-ot A szerencsésen már el is érték — pótdadó forintokat kellend fizetni.

Persze számító ember azt mondaná a mire pénzem nincs, az nekem nem kell, csak hogy a mindennapi tapasztalás szerint a pénzhánya egyáltalán nem képez nehézséget s egyszerűen azt mondják, hogy pénznek »muszáj« lenni.

Nagyon ajánlanók figyelmökbe ami város atyáinknak is, hogy lassabban a testtel, ne rohanjanak a veszedelembé, ne dekretáljanak mindenféle sürgősnek mondott drága építkezést, a mely egyáltalán nem sürgős de egynémelyik talán nem is szükséges, mert ha ezt a tempót tovább folytatják nekik is nyakokba szakad a 100%-ék községi adópótlék is, csak hogy ezt nemesak ők, hanem az összes polgárság lesz kénytelen megfizetni.

No de kitudja, mire jó ez, sokszor a rosznak is jó oldala van, a mi másképp nem ment volna, a drága rosz árán megjön.

Az olcsó állami anyakönyvvezetés.

Hieronymi volt belügyminiszter annak idején a zöld asztalon kiszámította, hogy mennyibe is fog kerülni az az annyira szükséges és óhajtott állami anyakönyvvezetés?

Most, hogy az életbeléptetés ideje közeleg, lassan-lassan jönnek a meglepetések az adófizető közönségre.

Az új anyakönyvi felügyelők szeptember 1-én foglalják el állásaikat és e naptól fogva lesznek folyóvá téve illetményeik is. Előbb azonban aug. 21-től 24-ig az összes anyakönyvi felügyelők »gyakorlati tanfolyamra« vannak berendelve Budapestre a belügyminiszteriumba, hol Lukács György dr. belügyminiszteri titkár és Tóry Gusztáv dr. igazságügyminiszteri osztálytanácsos fogják az előadásokat tartani s vezetik be őket az anyakönyvvezetés titkaiba és labirintjába.

Szeptemberben pedig ezek a már beoktatót felügyelő urak fogják aztán az anyakönyvvezetőket megtanítani.

Hogy a felügyelő urak a főváros mulató helyeit is minél alaposabban tanulmányozhassák, a bőkezű belügyminiszter ur a 23 anyakönyv felügyelő részére a 4 napi kurzusra fejenként kap 75 frtot, tehát a négy nap kerül 1725 frtba.

Az 5000 anyakönyvvezető pedig a szeptemberi oktató tanfolyam idejére kap egyenként 30 forintot, összesen 150,000 forintot.

Tehát a »gyakorlati tanfolyam« költségei 151,725 frtba fognak kerülni.

Igy szaporodik tehát lassanként az olcsónak hirdetett állami anyakönyvvezetés költsége.

Hát még a helységek berendezése, a nemzeti szállagok, bélyegzők stb. berendezése melyeket a községek nyakára tolt a belügyminiszter ur?!

Ime az egyházpolitika áldásai!

De a drága pénzért valjon minő portékát fogunk kapni?

Aligha jót, aligha olyat, minő eddig volt! De keserves lesz az ébredés!

Anyakönyvvezetők kerestetnek.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« e tárgyban a következőket írja:

A belügyminiszter megakadt az anyakönyvvezetők kinevezésének munkájában. Azt hitték, hogy ama silány javadalmazás daczára, mely-

lyel ez az állás össze van kötve, tömegesen fognak jelentkezni az ország minden vidékén a pályázók. Van azonban több törvényhatóság, a hol a községi jegyzők vonakodnak elfogadni ezt az állást, más pályázó pedig nem találkozik.

A belügyminiszter ennek következtében kénytelen-ségből tömegesen fog kinevezni tanítók köréből anyakönyvvezetőket, még pedig a protestáns tanítók közül. Az erdélyi református kerületi igazgató tanács már körrendeletet is bocsátott ki, melyben megengedi, hogy a hatósága alatt álló tanítók az anyakönyvvezetői hivatalt elvállalhassák s e körrendeletében hivatkozik a népoktatási törvény 141-ik §-ának második kikezdésére, mely szerint a tanító helyi teendőket, melyek helyben és a tanórákon kívül végezhetők, az iskolai felsőség előleges engedelmével elvállalhat.

Ugyanez a szakasz ezt megelőzőleg kimondja ugyan azt is, hogy a tanító semmiféle hivatalt a tanítóság mellett nem viselhet, a miből az következik, hogy ama teendők, melyeket a tanító az iskolai felsőség előzetes engedelmével elvállalhat, hivatalos teendők semmiesetre sem lehetnek. Csakhogy ezzel a törvényes tilalommal a belügyminiszter nem törődik, mert ha törödnék, akkor nem tudná az országban mindenütt betölteni az anyakönyvvezetői állásokat.

Viszont azonban a tanítók kinevezése folytán előállt ama másik tilalom, melyre az erdélyi ref. igazgatótanács utal is, hogy a tanító csak a tanórákon kívül végezhet másféle teendőket.

Be fog állani az az épületes helyzet, hogy ott, a hol tanító lesz az anyakönyvvezető, az anyakönyvvezetői hivatal csak abban az időben fog működni, mikor tanórák nincsenek.

Az ország polgárai, kiket a törvény büntetés terhe alatt kötelez a bejelentésekre, kétségtelenül nagy örömmel fogják venni azt a bölcs intézkedést, hogy az anyakönyvi székhelyekre sok helyt nemcsak egész utazást kell tenni, de ha tanító az anyakönyvvezető, az csak az iskolaidőn kívüli órákban lesz hivatalában található.

Biharvármegye közügyei.

Közigazgatási bizottsági ülés.

— 1895. augusztus 5. —

Tegnap délelőtt 10. órakor a vármegye-ház kistermében tartotta meg a vármegye közüzgázgatási bizottsága rendes havi ülését.

Jelenvoltak: dr. Beöthy László főispán elnöke alatt; Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Vallner Ödön tb. főügyész, Ferdényi Kálmán árv. elnök, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyig. Gyurkovits Cornél kir. főmérnök, Lázár Márton, kir. alügyész, Szász Ágoston, ifj. Tisza Kálmán, Örléy Kálmán, Balázsházy Bertalan, Torma Lajos, Hegyesy Márton, Markovits Károly és alispáni előadókként: Lovassy Andor, Baranyi, András, Keszthelyi Zoltán aljegyzők.

Alispáni jelentés.

Első helyen előterjesztett az alispán jelentése, e szerint a lefolyt július hónapban az időjárás általában — nappal — nagyon meleg volt. A hőmérsék 34. és 12. Cels. között váltakozott.

A közegészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az előző hónapban. A hivatalos orvosok 2382. beteget gyógykezelték s így 408-al kevesebbet mint júniusban.

Valamennyi járásban, az emésztő szervek bajai fordultak elő tulnyomó számban és ezen kívül a légző szervi bajok okoztak tömegesebb megbetegüléseket.

A heveny fertőző kórok közül:

1) *roncsoló toroklob* 3 járás 5 községében jött elő járványosan: megbetegült 54, gyógyult 25, meghalt 16, ápolás alatt maradt 16.

2) *Kanyaró* 4. járás 9. községében fordult elő; megbetegült 240, gyógyult 207, meghalt 5, ápolás alatt maradt 28.

3) *Hökhurut* 2 járás 2 községében fordult elő; beteg volt 39, meghalt 1, ápolás alatt maradt 38.

4) *Fültömirtiglylob* 1 községben 9 esetben fordult elő s mind meggyógyult;

5) *Vörheny* 1 községben fordult elő 15 esetben; meggyógyult 6, meghalt 6, ápolás alatt maradt 3.

6) *Trachoma* 1 községben 1 esetben

7) *Vérhas* 1 községben 2 esetben,

8) *Hólyagoshimlő* 1 járás 2 községében 1—1. családnál összesen 4 esetben fordult elő; ezen utóbb említett 3 nemű betegségben szenvedők mind ápolás alatt vannak.

Rendőri bonczolat 15 esetben ejtetett

meg; ezek közül öngyilkos volt 4, baleset által kimúlt 7, természetes de rendkívüli halállal 4;

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

Eszerint egyenes adók czimén július végén a hátralékkal együtt előírva volt 1,309.290 forint 02 kr. erre befizettetett 507.956 frt 86 és fél kr. így június végén hátralék volt 801,333 frt 15 és fél kr. hadmentességi díj júniusig 44.201 frt 53 kz. erre befizettetett 3.408 frt 97 kr. így június végével hátralék volt 40792 frt 56 kr.

Fogyasztási s italadóban júniusban befolyt 179,226 frt 47 kr. dohányeladóból 97.936 frt 75 kr. bélyegben 27.901 frt 39 kr. illeték czimén 15.854 frt 18 kr. határvám 7256 frt 76 kr. házáadó mentesség 13 esetben adatott.

A fogyasztási és italadónak 1896. 1897. és 1898. évekre való biztosítására irányuló előmunkálatok befejeztettek.

Az állami adók be nem hajtásáért a községek előjárói ellen kimondandó felelősség kérdésében rendkívüli ülés kitűzését kérf, minek folytán a rendkívüli ülés folyó évi augusztus hó 12-ére tűzött ki.

A kir. ügyész jelentése.

E szerint július hónapban letartóztatva volt 142 férfi és 33 nő.

*

A közigazgatási bizottság működéséről szóló féléves jelentés a miniszterelnökhöz felterjesztett.

Miniszteri leiratok.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata gróf Stubenberg József székelyhídi földbirtokos hídvám engedélyezés meghosszabbítás iránt beadott kérvénye tárgyában, — az alispánnak kiadatott.

A debreczen-nagykárolyi uton ez évben államsegélyvel eszközendő kiegészítési munkálatok végrehajtását elrendelő kereskedelemügyi miniszteri leirat — tudomásul vétetett.

Tudomásul vétetett a belügyminiszter leirata, melylyel az állami anyakönyvekről szóló törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítást megküldi, ugyszintén a honvédelmi miniszternek, a véderő törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás némely részének módosítása tárgyában kelt rendelete.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratához képest Klósz Lajos és társai érkeserűi lakosoknak egyházi illetve iskolai adófizetés alól leendő felmentésük iránti kérvénye jelentés tétel végett a főszolgabírónak kiadatott.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Tárczalevél.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ugyan van-e Váradon is olyan meleg, mint itt Bodrogekben? Tessék elhinni, csak az Isten őrzi, hogy meg nem üti az embert az — öböl! (Tudja-e kedves öcsémuram mi az az „öböl“? Hát tudja meg, hogy itt a hőütést „öbölnek“ mondja a bodrogekzi rigó.) Nohát rengeteg meleg van!... És kérem amikor a „Tiszántul“-ból a bulgár-dolgokat, a nemzetiségi kongresszust, meg az ujmágnások kinevezéséről szóló híreket olvasom, akkor meg már nemcsak hogy melegem van; hanem — felforr bennem a vér meg a méreg; talpra ugrom és ha nem volna a lábam olyan podegrás, meg nem félnék, hogy lecsik az orromról az okulárem, meg-meg; meg volna az a mangalétám, amit az 1849.-iki temesvári ütközetben egy cserepártól elvettem: (igaz, hogy a cserepár, szegény pára halott volt) hát rögtön fölfegyezzenem magamat és mennék Bulgáriába. Ott legelőször szétkergetném a Szobránjét (vagy mi az ördögnek is hívják!) kihirdetném: hogy a képviselők, mars! menjenek a sertéseket és a kecskéket őrizni a hegyekbe; és kihirdetném: a »Belegerungs-szusta«-ndé Száz katonát fölfegyezzenek egy-egy felújít és néhány kukoricaszemmel megtöltött hólyaggal, hogy ezek esörgessék a hólyagba tett kukoricza-

szemeket és őrizték a kiűritett országházát. És jótálok érte, hogy meg is őriznék! mert valamint a cigányok csak az éjjeli lopáshoz értenek, ugy ez a náció is, bármennyire ért az or- a bérnyilkossághoz, de egy pár, hólyagba tett tengeri szemmel — ugy segéljen! kikergetném őket az egész Balkánból!... Pocsék népség! Egyetlen okos és becsületes, hazájáért, népéért küzdött, kimagaslóbb emberek volt, a szegény Sztambulov; nyomorult muszka-kopekékért azt is meggyilkolták. Hát ez a náció nem érett, nem való arra, hogy »népnek« neveztessek...

Mennék Ischlibe (vagy tudom is én hol van) ahhoz a Ferdinándhoz; adnék neki egy jó karikásostort, hogy — mars! menjen rögtön haza és tanítsa meg mőresre azokat a hagymaszagu bulgárokat, ugy mint én megtanítottam a »Nero« macskát a Klapka-indulóra. Hogy ne féljen ő — jó tanácsot adnék neki — a muszkától; mert numero primo, az a muszka nem mer bejönni Bulgáriába; mert jól tudja ő azt, hogy amely pillanatban oda betesz a lábát, abban a pillanatban ott talál engemet, néhány veterán honvéd-bajtársammal, és bölcsen tudja: mi az egész hadseregének a lelkét Abraham kebelébe vagy a pokolba, de egyik helyre bizonyosan, bekergetjük. Numero secundo. Hogyan merne ő megmozdulni rozzant odújából, a medve? (azzal csak az osztrák-magyar hadügyminiszter ijesztget minket, valahányszor megrömlök a puskapora és berozsdál a Mannlicher puskája) hiszen jól tudja, miszerint amint kiveszi a lábát; rögtön

elfoglalják oduját a vöröshangyák — a nihilisták!... Mézeskalácson sem lehetne őt kicsalni.

Hát az a »nemzetiségi kongresszus« ugyan mi akar lenni édes öcsémuram? Hát ugyan kié ez az ország? A hét vezér nevét, akik elkergették innét az öreg Szvatoplukot, ha hetvenhétszer átolvasom is, mindig csak ugy találok, hogy azok között, sem oláh, sem rác, sem pedig tót egyetlenegy sem volt. Hát ugyan mit akarnak azok a tőlünk szállást kért és kapott »zatyafiak«?... No ha az a Bánffy olyan okos és olyan hősnék tartja magát, hát ne minket néppártiakat föskendezzen azokkal a gyalázatos — rossz Tarnóczy-féle föskendezőkkel, hanem állitasson egyet annak a háznak a kapuja alá, melyben a domnyák és zsupunyák kongresszusozni akarnak; és amint egy-egy bemegy; rántsák meg Misaszna András uraimék azonnal a masinát és — suty, föskendezzék le azokat a dologkerülő politikai vígéczeket, hogy fussanak mint az ürgék hazáig és tanulják meg a dászkaljoktól, hogy Magyarország a magyaroké és nem holmi politikai filokszéráké! És hogy amilyen a mosdó, olyan a törülő... Volnék csak én Bánffy!!... ugy futnának azok Budapestről, mint a »Nero« macska, mikor a Klapkamarsot füttyültem neki.

No hanem azzal a tömeges mágnás csinálási mániával is ugyancsak tele van a bögyem! Aieze Szerkesztő ur! mi lesz a világból? Helmezzre kellene mennem és nem me-

A szakáli ev. ref. tanítói fizetés emelésére vonatkozó vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat, — az érdekeltekkel közöltetni rendeltetik. A rézbányai iskola épület helyreállítása tárgyában: a miniszteri rendelethez képest a főszolgabíró vizsgálat megejtésére utasított.

Folyó ügyek.

A gáborjani berettyóhid építése tárgyában hozott alispáni határozat ellen Derecske, Tépe, Konyár és Szent-Péterszeg községek részéről beadott felebbezések elutasításával az elsőfoku határozat jóváhagyatott.

Mező-Telegd község felebbezése folytán Jenny Albert kis-jenői illetőségűnek mondott ki.

Jámbor Ferencz debreczeni volt lakos felebbezése B.-Ujfalu község képviselő testületének községi pótadó kivétel ügyében hozott határozata ellen, — elutasított. Csikordus Miklós o.-homorógi, Topa Tódor kuraczei, Gombos Mihály méhkeréki, San Zoltán o.-homorógi és Popa János almamezői lakosok kivételes nőülés iránti kérvényük pártolólággal terjesztettek fel a honvédelmi miniszterhez. Kiskereki község birtokosságának a nyomásos gazdálkodás, illetve a fedezhetési díjak megállapítása tárgyában hozott határozata feloldatott.

Tanügyek.

Pelbarthida, Nyüved és Nagy-Szántó községeknél a tanítói fizetések kiegészítése iránti kérvénye, a vallás- és közoktatási miniszterhez pártolólággal terjesztettek fel.

A nyüvedei ev. ref. egyháznak, a Kügyi pusztán létesítendő iskola és tanítói állás segélyezése iránti kérvénye szintén pártolólággal terjesztették fel a miniszterhez.

Vallás- és közoktatásügyi miniszterhez bejelentették, hogy Szabó Lajos tenkei tanító fizetése kiszolgáltatót.

Posta-ügyek.

A furtai posta hivatal beszűntetése és M-tassu új posta hivatal felállítása tárgyában a b.-ujfalusi és m.-keresztési főszolgabírók véleményes javaslatlétellel hivatnak fel.

A járdvölgyi postahivatalnak újbóli megnyitása közhírré tétetni rendeltetik.

Ebadó leírások.

Tulka község terhéről 30 frt
Serges „ „ 4 frt 50 kr.
Kéty „ „ 4 frt
Itópallaga község terhéről 1 frt 50 kr.
bevehetetlenek bizonyult, illetve tévesen kivett ebadó leiratni rendeltetik.

rek; mert tegnap kint volt nálam a végrehajtó (foglalni akart, de nem volt mit) és azt beszélte (igaz hogy be volt rütyventve; de hát — in vino veritas) hogy önáluk már minden kaputrokkos embert összeirtak abból a szándékból, hogy mindegyikből, vagy polgári házasság-kötöt, vagy polgári anyakönyvvezetőt, vagy polgári anyakönyv-vezetőket kreáló ujmágnásokat, de valamit a sok közül, okvetetlenül csináljanak. Nem merek bemenni édes öcsém, mert attól félek, hogy még nekem is a nyakamba varrnak valami mágnásságot, vagy mi a menyörgős menykő hivatal . . . A feleségem ugyanis azt reszelgeti az orrom alá: hogy mit bujkálok itthon a peronoszporás szőlőben? mit túrom, gyakran csaknem az orrommal, a hétszilva alá? mit járattam a számat, hogy néppárti vagyok? miért nem megyek a libériás (megbicsaklott a nyelve liberialis helyett) párthoz, amely olyan közel van a zsirosfazekakhoz? Nem vagy okos ember Tuzok; lásd mások hogyan boldogulnak! tebben vajban usznak, te meg gyötröd itt a falun magadat és engemet is, azon a szegény veterinarrius (már ismét elbicsaklott a nyelve vegetarianus helyett.) kosztan mondogatja.

Anyjuk! — ripsztirozok neki — Beszélhetsz nekem. Az égháborut trombitaszóval tullármázni nem lehet: éljen a néppárt!

Tuzok.

Utadó leírások.

B.-ujfalusi község terhéről 262 frt 23 kr.
Dobrest „ „ 7 frt 50 kr.
Vasad „ „ 70 frt 91 kr.
Görbed „ „ 52 frt —
B.-udvari „ „ 182 frt 37 kr.
Hogyis „ „ 4 frt 50 kr.
Steiner János ujfalusi lakos terhéről 30 frt 15 kr.
Militzer Jónás „ „ 47 frt 12 kr.
Steiner Bernát „ „ 15 frt 33 kr.
Rédey Gábor „ „ 21 frt 30 kr.
Mezey József „ „ 33 frt 66 kr.
utadó bevehetlenség, illetve adó alap leírás miatt leiratott.

Adóügyek.

Haminczkét vármegyei lakos ellen, az ingatlanaikat terhelő kimutatási követelések behajtása tekintetéből a dologi végrehajtás elrendeltetett.

* * *

Ezek után elnöklő főispán az ülést fél 12 órákor berekesztette.

NAPTÁR.

— Augusztus 6. —

Kedd, Róm. kath. Ur szive vt. Prot. Ur szive. Gör. kelet julius 25. Anna. Izr. Ab. 16.

Nap két 4 óra 32 p., nyug. 7 óra 7 p. Hold kelet 7 óra 48 p. nyug. 4 óra 58 p.

Aug. 8. Városi közgyűlés.

„ 12. Rendkívüli megyei közigazgatási ülés.

„ 20. Iparos ifjaknak kirándulása Dobrest és vidékére.

„ 23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.

Október 7. Katonai lóvásár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lóvásár Nagyváradon.

„ 12. Katonai lóvásár Er-Mihályfalván.

Értesítés a lourdesi zarándoklat ügyében!

A magyar katolikusok országos lourdesi zarándoklatára július hó 31-ikéig olyan nagy számmal jelentkeztek, hogy a zarándoklat sikere most már teljesen biztosítva van. Mivel Lourdesből azon értesítést nyertem, hogy augusztus hó második felére Franciaországából több mint 50 ezer zarándok van már bejelentve, és hogy alkalmasabb volna szeptember hó első felében Lourdesba mennünk, mert a tulzsufolt-ságot elkerülve, ájtatoskodásunkat nyugodtan végezhetnők, azért a zarándoklat f. é. szeptember hó 2-án indul Budapestről, 7-én érkezik Lourdesba, 8-ikát, Kisasszony napját, ott töltvén, 10-én indul vissza és 15-ikére Budapestre visszaérkezik. A zarándoklatban való részvételre augusztus hó 10-ikéig bezárólag alulírott nálam még mindig lehet jelentkezni az előirt előlegek beküldése mellett.

A zarándoklat 14 napig fog tartani. Az udautazásban Milanóban és Marseillesben, a visszautazás alkalmával pedig Nizzában és Velenczében 24—24 órára megállapodunk. Lourdesban pedig három napig időzünk. Menetközben, t. i. azon napokon, melyeken a vasuton utazunk, az ellátásról mindenki maga gondoskodik; az említett négy városban pedig, hol utközben pihenni fogunk és Lourdesben 3 napig a zarándoklat teljes ellátásban részesülnek. A zarándoklatban való részvételi jegyek ára, beleszámítva utközben négy napig (tudniillik menet két napi — jövet két napi) és Lourdesben 3 napi, tehát összesen 7 napi ellátást és a szállodákba való oda és visszazárlatást, személynként a következő: I. osztály 240 frt, — II. oszt. 185 frt, — III. osztály 110 forint. A jelentkezés alkalmával az I. osztályon utazók 80, a II. osztályonak 60, a III. osztályon utazók pedig 40 frt előleget fizetnek. A zarándoklatra vonatkozó bármilyen felvilágosítással mindenki-nek szívesen szolgálók.

Budapesten, 1895. augusztus 1.

Dr. Purl Iván,

a budapesti központi papnövelde tanulmányi felügyelője, az országos magyar lourdesi zarándoklat rendezője.

(Lakik: Budapest, IV. kerület, Központi papnövelde.)

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Panker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* Az irgalmas nővérek nagyváradi-ujvárosi intézetében tegnap délután 5 órákor kegyeletos ünnepély folyt le. Emlékünnepét tartották a B. Sz. Mária tiszteletére annak, hogy e napon mutatta be 14 év előtt világhírű lourdesi kegyhelyén Magyarország mennyei királynéjának a Regnum Marianum hódolatát fényes magyar zarándok csapat s elvitték oda a magyarok gyönyörű fogadalmi zászlóját is, hogy a nemzetek nemes versenyében a lourdesi sz. Szűz iránt a magyar se hiányozzék. Eddig ezen emlékünnepélyen a szertartást a magyar zarándoklat egyik vezére dr. Nogáll János fsz. püspök végezte, de az idén gyöngékedése miatt Nemeskey Andor v. újvárosi plébános úr, ki emelkedett szellemű sz. beszédet tartott a kápolnában, mivel az eső miatt az ünnepély a szabadban a barlang előtt nem volt megtartható. Az ünnepélyen nagy számú ájtatos közönség rett részt s az eső daczára P. Szőlősről zászlók alatt körmenetileg számos hívő jött be.

* Pável püspök fürdőzése. Pável Mihály nagyváradi gör. kath. püspök, ki pár hetet töltött Sztlatinán saját fürdőjében, a napokban hazaérkezett Nagyváradra, honnan Bihar-Füredre utazott hosszabb tartózkodásra.

* A csendőrség új beosztása. A honvédelmi miniszter legújabb körrendelete szerint a csendőrségnél folyó évi július hó 1-vel nagyobb számú tiszti alosztály és csendőr őrs is rendszeresített, a nagyváradi csendőrszárny alosztályait így osztották be újból:

3-ik szárny Nagyváradon 5 szakasszal.

Az 1-ső szakasz Nagyváradon a következő őrsökkel: Nagyvárad, Mező-Telegd, Vircsolog, Élesd, Nagy-Bárd, Remece, Darvas, Bihar-Torda, Szerep, Csökmő, Szent-László fürdő.

a 2-ik szakasz Belényesen a következő őrsökkel: Belényes, Magyar-Cséke, Hollód, Dombrovány, Vaskó, Rézbánya, Kebed, Tasádfő, Tarkaicza, Budurásza, Papmező, Súlyom, Bihar-Füred,

a 3-ik szakasz Margitán a következő őrsökkel: Margita, Bihar, Mező-Keresztes Nagy-Léta, Derecske, Szalárd, Berettyó-Ujfalu, Micske, Széplak, Székelyhid, Er-Mihályfalva, Kis-Marja.

a 4-ik szakasz Nagy-Szalontán a következő őrsökkel: Nagy-Szalonta, Sarkad, Tenke, Beél, Ökrös-Hagymás, Ugra, Okány, Komádi, Gyapju,

5-ik szakasz Zilahon a következő őrsökkel: Zilah, Zsibó, Szilágy-Cseh, Egerhát-Tasnád, Hadad, Alsó-Szopor, Szilágy-Somlyó, Nagyfalva, Kraszna, Vármező, Pele, Náprád, Boján, Felső-Szilágy, Sarmaság, Magyar-Egyregy.

* Fém-kohó Rézbányán. Néhány nappal ezelőtt érkezett Rézbányára Kurovszky Zsigmond kohó-mérnök a miniszterium által kiküldve, hogy a fém-kohót, mely most romokban hever, legkésőbb a jövő évre ismét üzembe vesse. Ezáltal ismét számos kohómunkással és néhány kohótisztval szaporodik majd Rézbánya város népessége, mely már évtizedek óta évről-évre apadt, amennyiben a bányászok közül sokan elköltöztek az ittlévő bányák csekély jöveelme miatt más bányavállalatokhoz.

Most azonban az utóbbi kutatások nyomán reményük van az itteni bánya mérnököknek, hogy egy gazdagabb érczetömegre bukkannak ismét. Tehát szerencse fel!

* **A város szépművészeti és közlekedési bizottsága** tegnap d. u. ülést tartott, melyen Dús László főügyész elnöke alatt Rimánóczy Kálmán, Beczkay Lajos, dr. Kornstein Lajos, Kunyhósy János, Busch Dávid főmérnök, s Komlóssy József aljegyző voltak jelen. Az ülés tárgyát az 1895 és 1896 években kiburkolandó utcák megállapítása képezte, melyre nézve a főmérnök által tett javaslatot, a közegészségügyi bizottság azon megkeresésének figyelembe vételével, hogy a Nagypárizs utca, a püspökségi lak s a kőfaragó utca közt levő térség kiburkolása még a folyó évben eszközöltessék, elfogadta. — E szerint 1895-ben rendezés alá kerülnek: Uri utcának egy része, Ujsor, Nagypárizs utca, Kis-pereces utca, Kőfaragó utca végén levő terület, Szaniszló-utca, Felső-nagy-magyar utca, — 1896-ban a Nagy-piac-utca a Sas-utczától balra eső része, kert-utca egy része, Széchényi-tér bal oldala, Párizspatak hidjának leeresztése a Vasfürdőnél; azonkívül 1896-ban lesznek kiaszfaltirozandók a bérkocsi állomási helyek. A munkálat kiadása s biztosítására a bizottság az árlejtés kiírását hozta javaslatba.

* **Személyi hír.** Gerliczy Ferencz bárót, a ki Fejérváry báró honvédelmi miniszter leányát bírja nőül, — felesége a napokban ikergyermekekkel örvendeztette meg.

* **Bokréta ünnepély.** A napokban tartották meg a debreczeni ujonnan épített kath. felső leányiskola épületének bokréta ünnepélyét Wolafka Nándor püspök-plébános több előkelő kath. polgár- és egyházi notabilitás jelenlétében. Ebből az alkalomból az építést végző munkásokat gazdagon megvendégelték a kis-prépost költségén. A munkát vezető pallér felköszöntötte Wolafkát mire viszont Wolafka a munkásokért és azokért üritette poharát, kik az új leányiskola ujonnan szervezéséhez hozzájárultak.

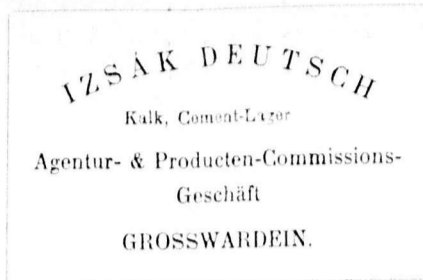
* **Állategészségügyi szakértő.** A v.-velencei állomáshoz a földművelési miniszter állategészségügyi szakértőül A l e x a n d e r Lajost rendelte ki s egyidejűleg ezen teendőik alól Decker Frigyes állatorvost felmentette.

* **Névváltoztatás.** Léderer Miksa élesdi illetőségű kereskedő vezetéknevének »Timár«-ra kért átváltoztatását, a belügyminiszter megengedte.

* **Vasárnapi munkaszünet.** Hogy mennyire nem tartják meg némely vidéken a vasárnapi munkaszünetet arról bizonyosságot tesznek azok, akik vasárnap reggel az érmihályfalvai vonaton utaztak. Nevezett vonalszakasz Bihar állomásán a vonat tudvalevőleg több mint egy negyedórát állt az utasok rendszerint, hogy egy kicsit járhasanak, mindig kiszállnak. Azonban kiszállásuk alkalmával nem valami kellemes kép tárult elébük. Ugyanis Schwartz odaváló földbirtokos több négy ökrös szekere a törvény és Isten által dolgozni tiltott napon buzát és fát szállított egyik helyről a másikra. Képzhetni, hogy mily nagy megbotrányozást idézett elő a jelen voltak között s a munkásokat a dolog beszűntetésére akarták bírni. Ezek azonban minden helyett csak azt felelték, hogy „nem hagyhatjuk abba, mert a gazdám parancsolta, — hogy ma is dolgozzunk. Midőn ezen méltán felháborító körülményt a nyilvánosság elé vesszük, egyúttal kérjük az illetékes főszolgabírói hivatalt és esendőrrset, vajjon nem volna-e jobb, hogyha minden baj elkerülése végett a vasárnapi munkaszünet szigorú betartására utasítanák a lakosságot s ennek betartását kellően ellenőriznék.

* **A belügyminiszter** tegnap küldte le Sal Ferencz kir. tanácsos polgármesternek a házassági jogról, a gyermekek vallásáról és az állami anyakönyvekről szóló törvényeket s az ezek végrehajtására vonatkozó utasításokat a szükségeslethez képest 6 példányban.

* **Magyar kenyér német czég.** Egy nagyváradai üzletnél olvassuk a következő czég és bélyegző felirást:

Nem lenne szives t. »Deutsch Izsák« ur saját üzlete érdekében ezen czéget megváltoztatni, méltán megvárhatjuk ezt magyarországon.

* **Egy fiatal asszony temetése.** Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra dr. Stachó Dezsóné szül. Kaczián Ilona hűlt tetemét. A temetési szertartást Dencs János végezte fényes segédlettel. A gyögyörű koszorúkkal fedett koporsót öt órakor hozták ki s kezdetét vette a gyászszertartás, melynek végeztével megindult a menet az olaszí temető felé. A koporsót következő feliratu koszorúk fedték:

A bánatos szülők — Szeretett gyermeköknek. Felejthetetlen jó nő és édesanyisnak — A bánatos férj és gyermek.

Szeretett testvéröknek — Károly, Ferencz, Kálmán és Cornélia.

Drága Honkámnak — Bertaneni.

Hegedüs család.

A fiatal halottat átadták az enyészetnek; a mélyen sujtott család pedig sohasem felejtí el kedvesét.

A temetést a közönség nagyrésztvéte kísérte utolsó útjára s ezáltal mintegy enyhíteni óhajtották a család fájdalmát. Nyugodjanak békével a korán elhunyt porhüveljei.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai dísz temetkezési intézete végezte.

* **Ezredéves orsz. kiállítás plakátjai.** A belügyminiszter az 1896. évi ezredéves kiállítás országos bizottságának megkeresése folytán elrendelte, miszerint az összes hazai törvényhatóságok az ezredéves orsz. kiállítás plakátjait, saját hivatalos hirdetések módjára közegeik által területükön kifüggesztessék.

* **Kifütyült magyar színészek.** Eszékről rövidke telegramban tudatja velünk levelezőnk, hogy ott tegnap, vasárnap este a horvátok a magyar színi előadást kifütyölték, a mire a magyar részről óriási demonstrációval feleltek.

* **Czipő tolvaj.** Tegnap délután 5 órakor egy falusias kinézésű asszonyt kísérték végig az utcán. Nagy büne volt: Szörnyű kedvelője a luksuszsnak s kilencz pár czipőt lopott s egy papropolit, (magyarul: esernyőt) de rajta vesztett s hűvösre került.

* **Katonai lóvásár.** A belügyminiszter értesítette a város közönségét, hogy a hadsereg lószükségletének kiegészítése czéljából a f. év őszén is katonai lóvásárok fognak tartatni, a melyeken csakis maguktól a tenyésztőktől vásároltatnak meg a katonai czélokra alkalmas lovak. Nagyváradon f. évi október 9-ikén lesz megtartva a katonai lóvásár.

* **Szent-Andráson** Teleki Bálint, sok izben bebizonyította már a közügyek iránti érdeklődését és hogy a közczélokra áldozatkész férfi. Most is neje halálával 100 frtot a ref. egyháznak, 100 frtot a róm. kath. egyháznak, 50 frtot a zsidó egyháznak ajándékozott.

* **A dobrestí katasztrófa második halottja.** Említettük, hogy Mihelle Annát, kinek a vonat kiboruláskor mindkét lába eltört, dr. Fráter biharmegyei közkörházi főorvos Dobresten operálta és a nagyobb műtét végrehajtása czéljából a beteget szombaton reggel be kellett volna szállítani Nagyváradra. Mint levelezőnk

írja, a szegény nő az elszállítás előtt pár órával meghalt. Haldoklása közben is egyre azt hajtogatta, hogy ne tegyék őt vonatra, mert ő érzi, hogy megint kiborul. Rákóczy Ferencz, ki-nél belső vérzést konstatáltak először, szintén annyira rosszul érezte magát, hogy mint említettem, szombaton külön kocsiban Nagyváradra a kórházba szállították.

* **Nyilvános köszönet.** A rézbányai róm. kath. templom, mely magas hegyen fekszik, az utóbbi időben hegyesuzamlás által némileg veszélyeztetve volt; hogy ennek eleje vételessék, megyés bíboros püspökünk áldozatkészségéből nagy költséggel a templom dombja erős terméskőfal kerítésekkel möhával kirakva — erősített meg, mely munkálat most lett befejezve és vette át Peizen K. püspökségi uradalmi mérnök. Egyúttal a templomba felvezető serpentin ut is helyre lett hozva és karfákkal ellátva. — Mi mint rézbányai róm. kath. hívek ez-uton is legmélyebb hálánkat és legforróbb köszönetünket nyilvánítjuk megyés bíboros püspökünk dr. Schlauch Lőrincz ő eminenciájának, mint kegyurnak, ki páratlan bőkezűséggel városunk e szép s valóban regényes helyen fekvő kis templomát megerősítette. Az ég ura jutalmazza meg ő eminenciáját e kegyes jóságáért és áldozat készségéért. *A rézbányai róm. kath. hívek.*

Vidéki levelezés.

Gyula, 1895. augusztus 4.

T. szerkesztő ur!

Fényes ünnepségnek volt ma színhelye városunk.

A róm. kath. nagytemplom tornyának újraépítése alkalmából ősi szokás szerint a kereszt és gömb feltevésének emlékünnepe ülte meg a hitközség.

Szives tudomásul adom a következőket az egésznek lefolyásáról.

Délután 4 órakor zene és kosorus leányok kíséretében hozták Schriffert József építész lakásáról a szépen felkoszorozott és posztóba göngyölt keresztet a templom elé, hol Gróh Ferencz plébános fényes segédlettel várta, hogy beszentelje és a gömbbe az emlékiratot, folyó pénzt és egyházi schematizmust tartalmazó szelenczét betegyje. Ennek megtörténtével az az óriási néptömeg éljenzése és a »Rákóczy« hangjai mellett megkezdődött a felhúzás. A torony legtetetjén a Kranczler testvérek, a torony építői várták, hogy helyére igazítsák. Rögtön lebontották a rá göngyölt lepel, s a lenyugodni készülő nap sugarai már szemkápráztató csillogással törtek meg a gyönyörűen bearanyozott gömbön és keresztben, hirdelve ország-világnak a gyulai róm. kath. hitközség örömet. Majd azután a pápára, a királyra, kegyurra, polgármesterre, plébánosra, építészre stb. mondott Kranczler a 70 méter magasban felköszöntöket, mivel az ünnepségnek a része véget ért.

Már ezt megelőzőleg Gróh Ferencz plébános 20 teritékű fényes ebédet adott az örvendetes esemény emlékére a plébánián, melyen jelen voltak: Dobay János gyulaváros volt polgármestere, az egyháztanács elnöke, Hoffmann Mihály a kegyuraság és dr. Follmann János a hitközség ügyésze, Moldoványi István egyházi pénztárnok, Niedermayer Antal és Takácsi Lajos kántorok, a helybeli papság, s a plébánosnak néhány rokona. Az ebéd a lehető legjobb hangulatban folyt le. Toasztok sorát Gróh Ferencz kezdte meg, s a gróf Wenckheim családot, mint a templom kegyurát emelkedett szellemű s megleghangu beszédben köszöntötte fel. A kegyuraság nevében Hoffmann Mihály válaszolt, s megköszönve a jókívánatokat, a plébánost, mint a hitközség és kegyuri család közötti jóviszony megszilárdítóját éltette. Másodiknak ismét a plébános állott föl Dobay Jánosra emelvén poharát.

Majd Hoffmann Gróh Ferenczet mint jóbarátját éltette. Vig nevetésre készítette a társaságot dr. Karácsonyi János toasztja, a ki a rá mondott beszéden alkalmat kapva Schriffert József építész köszöntö fel.

A társaság csak fél 4 felé oszlott szét, hogy a kereszt és gömb felhúzását megnézzék.

Este 8 órakor pedig az építész Schriffert József házánál volt 80 teritékű vacsora az ud-

varon e czélra készített és szépen felékesített sátorban. Ott voltak a már fentebb említettek kivül br. Vécei, Duttikai Béla polgármester, Hoffmann Alajos főjegyző, Bandhauer György megyei pénztárnok, Blasesok Gyula gerlai intéző, br. Drechsel városi főkapitány, a vőfélyek, koszorus leányok stb. stb.

A toasztokban, mint képzelhető nem volt hiány. Gróh Ferenc az ünnep magasztosságát kiemelve a keguri családért emelte poharát. Dobay János tőle megszokott lendületes és mindenkit megható szép szavakkal. Gróh Ferenc plébánost köszöntötte fel. Zajos helyesléssel találkozott toasztjának azon része, melyben a vallásosság és hazaszeretetről ezeket mondá: »A vallásosság és hazaszeretett igenis összeérnek. Hiába törekszenek egyesek a népszívéből a vallást kioltni, nem sikerül az. A népnek szüksége van a vallásra, mely gyökeredzik szívében.«

Duttikai Béla polgármester a háziasszony egészségén üritette poharát.

Vacsora után táncz kivilágos kiviradtig.

Ott voltak: Asszonyok:

Blasesok Gyuláné, Bauer Lipotné, Graller Istvánné, Szike Jánosné, Schmidt Gyuláné, Horváth Istvánné, stb. stb.

Leányok:

Blasesok Gizike, Traller Gizike, Traller Mariska, Schmidt Mariska, Németi Mariska, Scriffert Mariska, Bauer Mariska, Oberbauer Ilonka, Szika Ilonka, stb.

A mulatságnak az idő is pompásan kedvezett, s a reggeli órákban szótmenők egy kellemes multság emlékével tértek haza.

Egy jelenvolt.

Városi rendőrségünk szives figyelmébe.

Kit útja a városligeten keresztül vezet, azt egytuttal a nap minden órájában a legmegbotránkoztatóbb jeleneteknek tanúja avatja, a melyek nemesak az uralkodó rendészeti állapotok fölötti méltó bosszankodás kellemetlen érzetével töltik tele a szemlélő kedélyét, hanem a szó legszorosabb értelmében erkölcsi depravációt is alkalmasak előidézni. Értem a Városliget partjait nyaló nyilt Körösben való fürdőzést. Nemcsak gyermekek, kiktől itt el lehetne tekinteni, hanem felnőt férfiak, legények, katonák fürdenek e helyen arczátlan szemérmelenséggel s szemtelen viselkedéssel, legtöbbszörre alig térdig érő vízben. Valóban ez türehtelen állapot, s rendezett viszonyok között annak előfordulnia nem szabad, mely tehát felelősség, mellett rendészeti szabályozást igényel, annál is inkább, mivel a Körös itt még a város belferületét szeldeli ketté, a hol tehát a rendészeti intézkedés joga és kötelessége a városi rendőrség köréhez tartozik, és most a kifogásolt jelenség a város egyik sétahelyének közvetlen közelében, melynek a közönség által való igénybevételét éppen ezért megnehezíti, lehetetleníti, történi, és most az egyenes összekötő vonalat képez a város és a kelet-vidéki szőlők között, tehát igen frequentált, exponált helynek tekintendő. E sorok írója már egész hónapon keresztül várta e botrányos állapotnak megszüntetését, de mivel a hiábavaló jámbor óhajtsáknak bizonyult, elhatározta az ügynek nyilt figyelmeztetés után való orvoslását kérni, annál is inkább, mivel vasárnap e hó 4-én reggel fél 10 órakor ismét egy sereg a parton fekvő öltözökeik utján itélve az katonasághoz tartozni látszó egyént látott teljes meztelenségben fürödni, kik közül néhány oly paradicsomi kosztümben a parton végig szaladt.

Egy más alkalommal egy szemérből teljesen kivetkőzött nőszemély is volt mez nélkül a fürdők között látható. Még ismét szemérmelenebb jelenetnek is volt a sorok írója tanúja, melynek elmondásához azonban nincs elég vastag bőre. — Nem azt kívánjuk mi, hogy a

Körösben a fürdés eltiltassék, hanem hogy e czélra külön hely jelöltessék ki annál is inkább, mivel éppen e körülmény mellőzésének lehet betudni, hogy a Körös már eddig is több áldozatot követelt. Arról pedig megvagyunk győződve, hogy a helyi katonai parancsnokságok, melyeknek ez üzelmekről tudomásuk nincs, egyszerű megkeresésre is, a legénységet az e helyen való fürdőzés élvezetétől egyszer s mindenkorra eltiltanák. — A meztelen fürdést azonban erkölcs rendészeti szempontból megtűrni általán sehol sem szabad, most nem hiába hozatott meg az 1879. XL. tcz. 83. §., mely így szól:

»A ki a közönség szemléletének kített helyen szemérmet sértő módon, öltözet nélkül fürdik: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.«

És nem hiába tette ezen intézkedést illető közvetlen eljárás jogát és kötelességét a rendezett hatóságok kezébe. . . .

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár ülése.

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága vasárnap délelőtt tartotta meg saját helyiségében rendes havi ülését. A legutóbb tartott ülés jegyzőkönyveinek hitelesítése után tudomásul vette s magáévátette az állandó bizottság 10 kérvényére hozott határozatát s ezen bizottságba a jövő havi ülésig Huszár Adolf igazgatósági tagot választotta be.

Titkár jelentését a pénztár rovincsolásáról tudomásul vevén Bőszörményi Lipót felügyelő bizottsági elnöknek szakszerű eljárásáért köszönetet szavaz. A választott bíróságnak két fellegbezési ügyben hozott határozatait, Nagy Imre élelősi tanítónak bizalmi férfiúvá történt kinevezését valamint Ster Dezső váronkolyosi erdőüzlet tulajdonossal kötött szerződést helyesléssel vette tudomásul.

Titkár előterjesztését a pénztár belényesi és kismarjai ügyről elfogadta, egyben kimondta, hogy dr. Dévay Zsigmond orvosnak ajánlatát — tekintettel arra, hogy a pénztár tagjainak száma Kismarján igen csekély s a pénztár ottani jövedelme nem fedezné a kikötött tiszteletdíjat nem fogadhatja el.

A nagy gonddal összeállított s titkár által bemutatott első félévi számadásból meggyőződött az igazgatóság a pénztár prosperálásáról a mennyiben a bevételek a múlt év hasonló időszaki bevételeihez képest a f. évben 7000 kor. több bevétel mutatkozik. Junius végéig befolyt ugyanis tagsági járulékokból 30070 kor. 56 fill., belépési díjakban 23 kor., pénzbüntetésekben 380 kor., 20 fill., adományokban 450 kor., múlt évi maradvány és egyéb bevételekben 1899 kor. 83fill., összesen 32823 kor., és 60 fillér.

Kiadatott:

	központ:	vidék:
táppénz	2621 kor. — fill.	3457 kor. 61 fill.
kórház	688 » 02 »	1576 » 28 »
orvosi fizetés	1463 » 80 »	4306 » 18 »
szülészeti seg.	360 » — »	234 » — »
gyógyszerész	2664 » — »	3906 » 89 »
temetkezési j.	106 » 64 »	300 » — »
Tisztvitelők fizetése központ és vidéken		6137 » 60 »
Fürdő		200 » 50 »
Házbér, fűtés, és világítás		554 » 94 »
irodaszerek		358 » 54 »
nyomtatványok és könyvkötés		1514 » 14 »
postaköltség		47 » 85 »
utiköltség		448 » 66 »
postatakarék és bank		250 » — »
vegyes kiadás		438 » 20 »

összesen: 31632 kor. — fill.

A bemutatott mérleg szerint a pénztárnak junius végével 8434 kor. 56 fill. tartozása volt mely azonban a városi kölesön kivételével már majdnem mind fedezve lett.

A mérlegben kitüntetett 13,183 kor. kintlevőség behajtása tekintetében a legerélyesebb eljárás tétetett folyamatba s remélhető, hogy azok egy-két hó alatt befognak folyni.

A tagállományt illetőleg a pénztárca junius végével volt 3596 férfi, 236 nő, 1370 tanonc, 89 önként belépő 202 csoportban biztosított összesen 5493 tagja. Az első hét hónapban 3786 belépés és 3412 kilépés jelentett be. A beérkezett és elintéztett ügydarabok száma 4509 volt a miből látható, hogy a pénztár fejlődésével a munka is tetemesen szaporodott.

A pénztári főorvos által beterjesztett betegedési statisztika szerint az első félévben 2138 megbetegedés történt, melyben egyedül Nagyvárad 1237-tel szerepel. A legtöbb megbetegedés 15—30 év korban levőknél történt s a legnagyobb kontigenst a gyári alkalmazottak adták.

Koralapok szerint többszörre hökhurut és gyomor bántalmakban történtek megbetegedések.

Miután az igazgatóság még a beérkezett kérvényeket az állandó bizottság igazgatóságához utalta az ülés 12 óra előtt véget ért.

A „Hunyadi-malom“ rendkívüli közgyűlése.

— Augusztus 4. —

A Hunyady malom részvénytársaság vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg rendkívüli közgyűlését.

Az ülésen Sipos Orbán kir. tanfelügyelő elnökölt. Jelen voltak:

Sipos Orbán (125) Mezey Mihály (125) Csanak Jenő (125) Kucz Gusztáv (125) Uhlman Izidor (110) Hegedüs Géza (85) Ronay János Budapest (200) Földiák Gyula Budapest (400) Dr. Radó Ignác (120) Földiák Lajos (200) Dr. Dezső Samu Budapest (210) Auer Róbert Budapest (200) Löwenstein Zsigmond (95) Löwy J. József (85) Markbreit Sándor (79) Feusk J. (30) Kohn Dávid (3) Ori Samu (2) Nagy Lajos (14).

Pont 10 órakor, miután az elnökség konstataulta, hogy letételelt 2541 drb. részvény és hogy 18 drb. részvényes 1141 szavazattal jelen van Sipos Orbán a gyűlést megnyitotta és meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Jegyzőkönyvi hitelesítőkül Markbreit Sándor és Deutsch K. I. részvényeseket kérte föl.

Dr. Radó Ignác olvasta fel ezután az igazgatóság jelentését, mely a következőket tartalmazza.

Az igazgatóság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A meghirdetett tárgysorozatból tudomásul méltóztatott venni, hogy e mai közgyűlés oly határozatokat van hivatva hozni, a melyek vállalatunk életves korszakot alkotnak, működésünkben egy új aera kezdetét jelentik. Méltóztatnak tudni, hogy a körülmények folytán indítatva éreztük magunkat arra, hogy a felszámolás alatt lévő »László«-gőzhengermalom részvénytársaság telepeit megvásároljuk azon czélból, hogy ezen telepeket üzembe véve, malom üzletünket megfelelően kiterjesszük, növeljük.

Mielőtt ezen tényünkhöz a t. közgyűlés jóváhagyó hozzájárulását kikérnök, tartozó kötelességünknek ismerjük, hogy ténykedésünk egész menetét az előzményeket az abból általunk levont consequentiákat a t. közgyűlés eléterjesszük.

Vállalatunk alapítása a még akkor működésben lévő »László«-malommal kellett a versenyt felvonnunk s ez a verseny káros volt, mert versenytársunk vezetője napról napra nagy erőfeszítésekkel tartotta fenn a vállalatot a melynek fennállása reá nézve a szó teljes értelmében életkérdés élete kérdése volt. Ezen verseny káros hatása alatt elhatároztuk, hogy keresünk módott a »Hunyady« malom üzemének tetemes felemelésére, hogy termelésünk olcsóbbá tétele által nagyobb erőt fejthessünk ki a velünk szemben álló egészségtelen versennyel.

Igyekezettünknek meg is volt kedvező eredménye mert igazgatóságunk budapesti tagjainak csakhamar sikerült, részvénytőkénknél 300,000 forinttal leendő felemeléséhez a szükséges tőkét megtalálni.

Azonban ezen transactió kivitele közben a viszonyok oly alakulatot vettek a melyek ter-

vezésünknek egészen új s belátásunk szerint sokkal kedvezőbb irányt adtak.

Bekövetkezett a »László« malom régen sejtett lakása. — Ekkor széles körű mozgalom indult meg a »László« malom telepének megszerzésével egy új malom alakítására. Alakult egy új részvénytársaság mely nyílt céljául tűzte ki, hogy a »László malom telepet 370.000 forinton megszerzi s üzembe hozza. Ekkor alapítottuk meg azon terület, hogy saját telepünk érintetlenül hagyásával üzemünket az által terjesztjük és növeljük, hogy megszerezzük lehető lecsó árban a »László« malom telepet s alapítókénak megfelelő növelésével az összes telepeket egy vállalatba egyesítve ez által elérjük azon kiválóan fontos eredményt, hogy üzleti ténykedésünkben verseny által ne szorítsunk. Ezen tervünk végrehajtásában meghívtuk Fischer Adolf malomépitő cég tulajdonosát, kívül a »László« malom mindkét telepét felülbecsültetve azon meggyőződésre jutottunk, hogy az új részvénytársaság által contemplált 370.000 forint vételár a malomtelepek valóságos értékénél jóval kisebb. A szakértők becslési eláboratimai bitokunkban vannak. A malomtelepek értéke a felől tájékozva lévén, meghatároztuk eleve azon legmagasabb árat, a melyet az árverésen megígérhettünk. Azonban az árverés bizonytalan esélyeinek tervünket nem akartuk kitenni, s biztos abban célhoz vezetőnek tartottuk, ha az árverésen legtöbbet ígérőtől számvetésünkbe bele illő haszon mellett vásároljuk meg a malmot. Az árverésen Garay Károly budapesti lakos volt a legtöbbet ígérő 260.000 forinttal, árverés után érintkezésbe léptünk Garay Károly Budapesti céggel, s vele az idecsatolt, felolvasandó, szerződésre léptünk, a melynek folytán Garay Károly a malomvételtől visszalépett.

Ezen megegyezés alapján a »László« malom telepeit megvásároltuk annak 261.000 forint vételárát kifizettük és a megvett ingatlanok telekkönyvi hatóságnál folyamodtunk is. Helyténképen üzleti telepünk, mely 1500 mm-za napi örökésséggel bír, mintegy 600.000 forintba kerül és bátran állíthatjuk, hogy hasonló örökésséggű vállalat ilyen olcsó árban az egész országban nem található. Különben, hogy a vétel úgy az ár, mint a kedvező fizetése módzatok tekintetében rendkívül előnyös, igazolja nemcsak a 670.000 forintra, már előzőleg az új részvénytársaság által felvett vételár, hanem igazolják a kezeink között levő szakértői becslési adatok.

Szilárd meggyőződésünk, hogy ily aránylag kis befektetés mellett, versenytárs nélkül, vállalatunk prosperitása nem lehet kétséges s hogy a közel jövő számításunk helyességét fényesen befogja igazolni.

Működésünk részleteit ez idő szerint még nem terjesztjük a t. közgyűlés elé s csak jelezük, hogy a harmadik u. n. kis malmot egyelőre nem szándékozunk üzembe hozni, sőt egy felvetett konkrét ajánlat folytán foglalkozunk annak eladásával s kilátásunk van arra, hogy azt igen előnyösen eladhatjuk, mely esetben a vételár egy tetemes része megtérül anélkül, hogy üzemképességünk számbavehető csökkenést szenvedne. De el nem hallgathatjuk, hogy ez idő szerint folyamatban levő értékesítés sikertelensége esetén, már más igen előnyös értékesítési mód is kínálkozik.

Önként értetődik, hogy üzelmünk ezen megnagyobaitása alaptőkénk megfelelő növelését teszi szükségessé s e tekintetben a tárgysorozat második pontjaként konkrét indítványt van szerencsénk előterjeszteni. Azonban a felemelt részvénytőke elhelyezhetőségének semmiféle nehézség utját nem állja.

A »László«-malom telepének általunk történt megvásárlása üzleti életünkben, ugy Nagyváradon mint Budapesten oly számottevő üzleti momentum, hogy — volt alkalmunk az érdekeltek körök hangulatának megnyilatkozását hallani elmondhatjuk, hogy a vétel minden oldalról élénk helyeslésre talált, minek tanúsága, hogy a részvények elhelyezésére, előjegyzések és más uton már eleve biztosítékot tudunk szerezni; amely azonban nem zárja ki, hogy a vidéki gazdaközönség és egyéb körök természetesen érdekazonossága, valamint eddig részvényeseink jogosult igénye a vállalat berendezésében s vezetésében kielégítést nyerjen, —

minél fogva a részvények elhelyezésének biztosítása mellett azt is biztosítani kívántuk, hogy a megfelelő részvétel végett ily értelemben nyilvános aláírásra is kellő számú részvényeket bocsássunk.

Reméljük, hogy a t. közgyűlés az általunk vállalatunk érdekében eszközölt ezen vételt üdvösnök, sőt mellőzhetlennek fogja felismerni s azért tisztelettel kérjük, méltóztatásuk határozatilag kimondani, hogy

»a közgyűlés az igazgatóság által a »László« gőzhengermalom részvénytársaság felszámolásban lévő céggel 1895. évi július hó 11-én kötött azon szerződést, melylyel a nagyvárad 948 számú betétben foglalt ingatlanok 261.000 frt vételárban örök áron megvette, jóváhagyó tudomásul veszi, a vételt a részvénytársaság részére történtnek elismeri s ahoz jóváhagyásával hozzájárul.«

Méltóztatásuk továbbá határozatilag kimondani, hogy:

»a Garay Károlyval kötött s felolvasott szerződést egész terjedelmében jóváhagyja.«

Tisztelt közgyűlés! — Köztudomásu dolog, hogy a »László« malom telepének üzembeszűntetése milyen káros hatása volt termelőink szempontjából. Naponkint 1000 métermázsza buzával kevesebb szükséglet a helyi malomipar terén oly mennyiséget képez, a melyet buzatermelő gazdáink okvetlenül károsan éreznék meg s ez a hiány a kereslet és kínálat mérlegének egyensúlyát nagyon érzékenyen zavarja meg a termelők rovására.

Amidőn tehát mi a »László malom üzembe hozatalával azt a hézagot pótoljuk, szolgálatot teszünk Biharmegye gazdaközönségének, a midőn terményeink a szükséges piacot megteremtjük. De határozott célunk is úgy járni el, hogy Biharmegye gazdaközönsége bizalommal közeledjék hozzánk s megleléssel istápolja a velünk megkezdett összeköttetést.

Keresni fogjuk a termelő gazdaközönséggel a közvetlen összeköttetést s feladatunknak tekintjük — ezt fentartva — gazdáinkra is mentől kellemesebbé tenni.

A termények vásárlásánál minden tekintet nélkül a helyzetre az egyénekre csak a termények minősége lesz reánk nézve irányadó; így kívánván ezt vállalatunk érdeke s mert így szerezheti meg a gazdaközönség azon megnyugvást, hogy terményeit nálunk mindenkor valódi értéke szerint értékesítheti. Csakis így fejlődhetik ki azon bizalmas viszony, a mely egy a gazdaközönség érdekei kielégítésének mint a mi prosperálásunknak elengedhetlen előfeltétele.

Levonjuk a tanulságot a letűnt vállalat szomorú tapasztalataiból, s szívesen átvesszük más nagy vállalatok üdvösnök és méltányosnak ismert üzleti gyakorlatát.

Hisszük, hogy ezen legjobb szándékainkat a biharmegyei termelőközönségnek célutadatos támogatásával meg is valósíthatjuk s akkor vállalatunk teljes sikerének akadályát nem ismerjük.

Tisztelettel

Nagyvárad, 1895. augusztus 3-án.

Az igazgatóság,

A gyűlés az igazgatóság eme jelentését egyhangulag tudomásul vette, valamint örömmel vették tudomásul a felügyelő bizottságnak hasonló tartalmu jelentését is.

A részvénytőke felemelése.

Dr. Radó Ignác ezután az igazgatóságnak a részvénytőke felemelése iránt tett indítványát olvasta föl, mely a következő:

Tisztelt közgyűlés!

A »László« malom telepeinek megvásárlása eddigi alaptőkének keretét túlhaladván — nélkülözhetlen — szükséges, hogy társulatunk alaptőkéje a szükségesletnek megfelelően felemeltessek. Ezen tőkefelemelés csak új részvények kibocsátása által történhetik.

A körülmények számbavevésével azt hiszszük, hogy alaptőkénknek 500 ezer frttal felemelése a felemelt üzemmel szemben elégséges lesz. Ezen felemelés után a »Hunyady« malom részvénytársaság alaptőkéje teljesen befizetett 800 ezer forintot fog kitenni. Minthogy e mellett a vételár még kifizetetlen része 4 és ille-

tőleg 5 év alatt fizetendő vissza és pedig részben kamat nélkül: — vállalatunknak mintegy 500 ezer forint tőkéje marad szabadon az alaptőkéből és mi ezt ez idő szerint teljesen elengedőnek tartjuk.

A következő 4 év s annak eredményeihez képest kieszközölhető leírások meg fognak bennünket tanítani arra, hogy a visszafizetendő vételári hátralék képez-e majd oly hézagot, amelyet esetleg új részvények bocsátásával pótolni kell, vagy pedig képesek leszünk ezen hiányt 5 év alatt a leírásokból pótolni.

Ennélfogva tisztelettel indítványozzuk, határozza el a tisztelt közgyűlés: hogy

»az alaptőke 300 ezer frtről 800 ezer forintra emeltetik és ezen célból 5000 drb 100 frt névértékű névre szóló teljesen befizetendő új részvény bocsátatik ki, amelyek 1896. évtől kezdődő szelvényekkel látandók el. A részvények kibocsátása, befizetés és elhelyezés módzatainak meghatározásával és keresztülvitelével az igazgatóság bizatik meg.«

Egyszersmind kérjük az igazgatóságot utasítani, hogy a részvényök elhelyezése után esetleg az igazgatóságnak választás utján leendő kiegészítése végett új közgyűlést hívjon egybe.

Tisztelettel

Nagyvárad, 1895. augusztus 3-án.

Az igazgatóság.

Két indítvány.

Hegedüs Géza azt az indítványt teszi, hogy a közgyűlés hívja fel azokat, kik a nemrég megalakult László-malom társaság részvényeiből jegyeztek, hogy jegyezzenek a Hunyady-malom részvénytársaság újonnan kibocsátott részvényeiből.

Dr. Radó Ignác ezen indítványt nem tartja a közgyűlés által tárgyalhatónak, mert Hegedüs Géza által contemplált intézkedés az igazgatóság hatáskörébe tartozik.

Hegedüs Géza eme felvilágosítás után az indítványát visszavonja.

*

Földiak Gyula azt okadatolja, hogy miért kell és okszerű a kérvénytőkének felemelése Kuncz Gusztáv erre azt indítványozta, hogy a részvénytőkét mindjárt emeljék fel egy millióra.

Sipos Orbán, Radó Ignác felszólamlásai után Kuncz Gusztáv indítványának mellőzésével egyhangulag az igazgatóság javaslatát fogadták el és ennek alapján az igazgatóságot az igazgatóságok módosításával is megbiztak.

Egy kis keresztelő.

Sipos Orbán bejelenti, hogy miután a Hunyady részvénytársaságnál három telepe van jónak látták ezek közül a Hunyady malom régi telepet János malomnak az újonnan vásárolt László malom telep közül a nagyobbikat László és a kisebbiket Mátyás malomnak nevezni s ugy most a részvénytársaságnak van Hunyady János, Hunyadi László és Hunyady Mátyás telene.

*

Földiak Gyula budapesti igazgatóság nevében a malom igazgatóságának a Lászlómalom telep körül kifejtett lankadatlan bizalma és tevékenységéért elismerést fejezi ki.

Hegedüs Géza a részvényesek nevében az elismerés jegyzőkönyvbevételét indítványozza.

Sipos Orbán a bizalom eme nyilvánulását megköszönve ígéri, hogy az igazgatóság a jövőbe még fokozottabb munkássággal fog törekedni a részvénytársaság felvirágoztatására.

Ezzel az gyűlés véget ért.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

K e d d e n: Strakosch Febea kisasszony vendégfellelépésével: *Bajazzók.* — Ezzel: *A nőgyűlölő.*

S z e r d a n: *A sabinnök elrablása.*

Csütörtök: *A két Champignol* itt először. Rónaszéki jutalomjátéka.

P é n t e k: *A csőd.*

S z o m b a t: *A szentivánéji álom.*

V a s á r n a p: d. u.: *Uff király.*

Este: *A párisi rongyszedő.*

A Sabin nők elrablása.

E kitűnő darab került tegnap este színre, a jelen volt közönség élénk érdeklődése mellett. Kaczagtunk annyit e jóízű különféle humoros helyzetein s szellemes ötletein, hogy az utolsó felvonásban már teljesen kimerült a kaczagó közönségünk.

A siker felette nagy volt s a győzedelmért a legtöbb babér Rónaszék Gyusztávot illeti, ki oly hű vonásában elevenítette fel az színi direktor jellemét s oly jól kiaknáza e darab különféle előnyeit, hogy méltán megérdemelte az aratott tapsokat.

Tompa Kálmán, kitűnően alakított pompásan játszott, róla azt hiszük elég ennyit mondani.

Angyal Ilka újabb tanujelét adta tehetségének és sokoldalúságának róla is mondhatjuk a fentebbit. *Bács, Bácsné, Delli, Gál, Benedek* és *Novák Irén* a szokottak voltak.

Strakosch Febea utolsó fellépte.

Rendkívüli érdeklődés nyilvánul bájos vendégművésznőnk mai búcsu fellépése iránt. A mult hétről elmaradt »Bajazzók« kerül előadásra. A nagyváradi közönség szivességeért hálas művésznő, még két concert számot is ad elő ma este melyek egyikében drámai előadásával, a másikban hangja játszi bajával és remek coloraturájával fog kitűnni. — Zongorán Vomaeska József ur kíséri a művésznőt. — A hangverseny és a »Bajazzók« előadása közt Delli, Tompa és Balassa fogják előadni a »Nőgyűlölő« című kellemes apróságot.

REGENY-CSARNOK.

Elfojtott érzelem.

— Novelette —

2

Írta: **Kritsa Róza.**

Férje! — sziszent föl elhalványulva az ifju, kinek e szavakra minden vére szívéhez tödült; arra a forró szerelemtől lázasan lüktető szívre, amelyben gyermekora óta csak a Mari képe élt: az a kedves angyalarcz, a selyem arany hajjal, a méla sötétkék szemekkel, amelyeknek tükrében egy hű, egy igaz lelket látott mindig. És mégis!... Mindez tehát csak álarc volt!... És álom, muló csalfa álom az, amelyre ő legszebb reményeit építette... Gondolatai nyolcz évvel repültek vissza, s lelke előtt elvonultak a multnak édes emlékei. Látta a 16 éves virgoncz fiut, amint versenyt futott a 10 éves leánykával az árnyas fasorban, hogy kézre kerithesse a leányka által üldözött lepkeket, akinek a nagy kergetőzésben hófehér arczára piros rózsák gyultak ki, s a hosszú selyem haj kibomolva, mint egy palást omlott szét vállain és látta a leányka örömtől ragyogó arczát, amint hozta a rabul ejtett lepkeket de amelyet egy csók nélkül nem adott át neki... És a barátság évről-évre nőtt közöttük...

A boldogan eltöltött szünidői hónapokat egyéb semmi nem zavarta, csak gőgös anyjának gyakori feddésai, hogy miért tölti minden idejét a szegény körjegyző leányával... A kis leányka gyönyörű hajadonná fejlődött. Előtte állott a 16 éves szilfid termető leány, azokkal a bűbajos sötétkék szemekkel, a melyekben mély szomorúság tükröződött, a válás utolsó percében az ifjunak azon nyilatkozatára, hogy két év előtt nem jöhet haza, mert szülőinek az az óhajuk, hogy az ügyvédi diploma nélkül ne térjen vissza; de akkor erős fogadást tett a leánynak, hogy mihelyt haza jön, azonnal eljegyzi magának és ha ügyvédi irodát nyit, nőül fogja venni. És a leány megígérte, hogy várni fog reá, hű lesz hozzá és szívében a melyet már kis leányka kora óta neki ajándékozott — helye másnak nem lesz.

Azt hiszi, hogy káprázat üzi vele játékát, a mint rátekintra a madonna arczra, hogy az ilyen csalfaságra képes lehetett. Nem, nem! ez Maritól csak egy rosszul alkalmazott tréfa, hogy ő másnak lett a neje.

— Oh Mari — szólt esdekelve — ne üzzön ily gonosz tréfát velem; szerető szívem

azt nem érdemli meg. Hisz az nem lehet, hogy az én kedves Marim ígérte, hogy várni fog reám, esküjét, hogy hű lesz hozzám: megszegte volna... Hiszen ha helyzetük atyja halála folytán nyomasztóvá vált, ott voltak közel szomszédságukban az én szüleim, a kik megvagyok győződve, örömet segítettek volna helyzetük könnyítésén mindaddig, míg én haza térhettem.

De szóljon hát Mari, világosítson fel, hogy miért nem fordult anyámhoz, feltárván előtte őszintén soruk megváltozását? Hiszen búcsútalálkozásunkkor én kegyedet felkerétem volt arra, hogy ha valami baj adná elő magát házuknál, kérje azonnal segítségét anyámnak. És nem megígérte-e azt nekem kedves Mari — folytatá az ifjú szemrehányólag, izgatottan — hogy bármilyen fordulat álljon be kegyetknél, anyámat mindenről értesíteni fogja? Oh ne győttörjön tovább; szóljon már, hogy miért lett ígérétehez hűtlen?

— Kérem édes Béla, ne heveskedjék — szólt szeliden Mari, az ifjú arczára függesztve beszédes szeméit. — Látja, ha igyekezett volna nyugodtan meghallgatni, eddig már egyszerű történelmet bevégeztem volna; de így, az ön folytonos heveskedése mellett, sohasem juthatok végére és kénytelen leszek itt hagyni önt, mert nem akarom a járó-kelők figyelmét magamra vonni; hisz gondolhatja, hogy minő félreértésekre vezetné a kíváncsi embereket az önneli hosszas együttlétem.

— Tehát mégis igaz; — szólt keserűen Béla — nem várt meg engem és másnak lett neje! Hogy rejtőzhetett ez angyali külső alá az a csalfa szív! — jaidult fel kétségbeeset hangon, a mint csak képzelhető egy reményeitől megfosztott szívtől. — De — folytatá — bármivel is akarja indokolni irántami hűtlenségét, az eskszegés bűnétől nem moshatja tisztára magát.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Bulgária és a hármasszövetség.

Szófia, aug. 5. (Saját tud. távirata.) Azon körök, melyek a jelenlegi regimivel megelégedve nincsenek, nagy sulyt fektetnek arra a pétervári kommunikére, mely Oroszországnak Bulgáriával való teljes meghasonlását jelenti. (E kommuniké alaptalanságáról lapunk más helyén adunk hírt. A szerk.) E körök azt hiszik, hogy más radikális változás fog bekövetkezni a bolgár politikában és hogy minden államférfiu, még az oroszbarátok is, oly politikát fog folytatni, mely Bulgáriának a hármasszövetséghez való közeledését jelentené.

A horvát bán visszavonul.

Zágráb, aug. 5. (Saját tud. távir.) A horvát főnemesség körébe a Agr. Thl. arról vannak meggyőződve, hogy I. Ferencz József királynak Zágrábba való utazása nem csak tetőpontját, de egyúttal végpontját is fogja képezni Khuen-Héderváry gróf, mint horvát bán működésének. Ugyanabban a körben tudni vélik, hogy a bánnak a jelenlegi magyar kormányhoz való viszonya nemcsak, hogy nem javult, hanem, hogy Khuen-Héderváry gróf folytonosan újabb bizonyítékokat szerez arra nézve, hogy a kormány befejezettnek tekintí a »pacifikáló művét« és hogy további közreműködése nem kívánatos többé. Maga a bán is teljes tudatában van e tényállásnak és mert ő maga sem remélhet további haladást, vagy emelkedést, elhatározta, hogy őszszel visszavonul és az események további fejlődését Hédervár kastélyból fogja megfigyelni.

Szerb-bolgár unió.

Belgrád, aug. 5. (Saját tud. távir.) Itteoi jól értesült körökben egész határozottsággal állítják, hogy Bulgária és Szerbia közt tárgyalások folynak a bolgár-szerb perszonál-unió létesítése érekeiben. Ugy hírlik, hogy az esetre, ha a szobránjének már legközelebb fejedelmválasztásra össze kellene gyűlnie, úgy a bolgár törvényhozás nem választana új fejedelmet, hanem proklamálná az uniót Szerbiával és Sándor szerb királyt kiáltanák ki bolgár fejedelmnek.

Katonai konvenczió Oroszország ellen.

Páris, aug. 5. (Saját tud. távirata.) Az »Eclair« Péterhofról arról értesül, hogy a román király azért utazott Ischlbe, hogy az Oroszország elleni háboru esetére kötött magyar-osztrák-román katonai konvenczióra nézve némi módosításokat terjesszen ő Felsége elé.

E módosítások lényege az, hogy a hármasszövetség egy hadtestet bocsásson románia rendelkezésére, mely közösen harcolna a román hadsereggel Oroszország ellen.

Bécs, aug. 5. (Saját tud. távir.) A »Presse« előkelő helyen foglalkozik Károly román király Ischli látogatásával és e látogatásnak nagyfontosságú politikai jelentőséges tulajdonit.

Anarchista merénylet.

Páris, aug. 5. (Saját tud. távirata.) Az anichei bányatársaság tegnap ünnepelte igazgatójának Vuillerin mérnöknek ötven éves szolgálati jubileumát. Abban a pillanatba, midőn a mérnökök és a részvényesek élén az ünnepelt az anbericheorti templomból kilépett, egy anarchista revolverrel ötször az ünnepletre lött. Vuillerin fején és kezein megsebesült. A merénylet bombát tartott kezében és azzal is pusztítani akart, de a bomba előbb felrobbant, semmint eldobta volna. Az anarchistát a bomba darabokra szakította. Ezenkívül tizen megsebesültek. A mérnök sebei nem súlyosak. Az anarchistát Decour Klementnek híjják. Bányamunkás volt, akit azonban 1893-ban sztrájk miatt elbocsátottak. Testét a robbanás apró darabokra szakította.

Közgazdaság.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 5-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	123.25
Magyar koronajáradék	— — — —	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	122.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — —	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.75
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	— — — —	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	146.25
Osztrák járadék papírban	— — — —	100.75
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.—
Osztrák járadék aranyban	— — — —	123.50
Osztrák korona járadék	— — — —	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	154.50
Osztrák-magyar bankrészevény	— — — —	1075.—
Magyar hitelbank részevény	— — — —	490.—
Osztrák hitelintézet részevény	— — — —	400.60
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — — —	426.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	960.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.81
London vista	— — — —	121.45
Paris vista	— — — —	48.05
20 márkás arany	— — — —	11.87

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 95. sz.
Páratlan.V. Kis bérlet 15. sz.
Páratlan.

Kedden, 1895. augusztus 6-án.

Strakosch Febea k. a. hangversenye.

Ezt követi:

A

Nögyülölő.

Végül:

A BAJAZZÓK.

Opera 2 felvonásban. Olaszból fordította: Radó Antal
Zenéjét szerző: Ruggerio Leoncavalló.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Szerdán, augusztus hó 7-én bérletfolyamban

A gerolsteini nagyhercegnő.

Operette.

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban
(ahol a TISZANTUL szerkesztősége és kiadó-
hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

minden órában

180 24—0

kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE

ügyvédnél Apáca-utca 383—18. szám.

Magyarország sok százra menő ásványvizei
között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes
savanyuvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb
ásványvizet képzelni sem lehet.Legujabb vegyelemzés: . . . a bodoki „Matild-
forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes
ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicar-
bónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló
természetű (gieshübl, radeini, preblai, bilini kron-
dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és
félíg kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének
tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyó-gító cselokra használva érvényre jut a víz minden
alkotó része . . .

Budapest, 1895. április 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . a bodoki Matild víz kitünő hatással van az
emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedt-
ség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérke-
ringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajok-
nál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi
italul és járványos időben ivóvíz helyett használva,
megbecsülhetlen.Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy
tisztán magában használva a „Matild” víz igazán
pompás ital.

Arjegyzék és a víz leírása szívesen küldetlik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17
kr., fél liter 13 kr.Nagyvárad főraktár Wurst József fűszer- és
csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásvány-
víz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hafafias tisztelettel 175 25—0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) Bodok (Háromszékmegye.)

KERESKEDELMI TANINTÉZET

(KERESKEDELMI AKADEMIA)

NAGYVÁRADON.

Az országos kereskedelmi akademiákkal egyenrangú és jogu szakiskola. Áll 3
osztályból. Nyilvánossági és egy évi önként ssségi joggal felruházva.A nagyvárad kereskedők új és fényesen berendezett palotájában, előkelő családok
fiai részére a modern szakképzés minden követelményeinek megfelelően berendezett

internátussal.

Végzett növendékek a bel- és külföld legnagyobb vállalatainál
helyeztetnek el.

A tanév 1895. évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

(190) 13—15

PROPPER N. JÁNOS,
igazgató.

TÓTH LAJOS

Hardtmuth-féle porcellán és majolika,

ugyszintén saját készítményű

tűzálló kályha, kandalló, takaréktűzhely és fürdőkád

NAGY RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Kis-Fürdő-utca 466. szám a. (Saját ház.)

TELEFON ÖSSZERÖTTETÉS!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Kis-
Fürdő-utczán (saját ház) évek óta fennálló KALYHA-RAKTÁRAMAT
magnagyobbítottam és a Hardtmuth (Budweis) czéggel való előnyös üzleti össze-
kötetéscémmel fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy a saját,
valamint a külföldi gyártmányu legjobb minőségű

kandallók, kályhák, takaréktűzhelyek és fürdőkádak

készítését a legolcsóbb árak mellett eszközölöm és árusítom el.

Régi kályhák, takaréktűzhelyek átrakását és javítását pontosan teljesítem.
Ez alkalommal felhívom becses figyelméta Hardtmuth-féle kályhák, kandallók,
takaréktűzhelyek és fürdőkádakra,

melyekből helyben kizárólag csak én vagyok jogosítva raktárt tartani.

Ennélfogva ugy a helybeli, valamint a fővárosi czégek bármelyikével
csin, választék és olcsóság tekintetében versenyezem.Kályháim jósága, tartóssága és fűtő képességeért teljes szavatosságot
vállalok.Elvem törekvéssel oda juthatni, hogy a mai előhaladott korszellel
igényeinek jöminőségű és izletes kivitelben, megfelelő szolid árak és pontos
kiszolgálással megfelelhessenek.Azon reményben, hogy e nembeli szükségleteit nálam fogja beszerezni,
becses pártfogását kérve, maradok

kitünő tisztelettel

Tóth Lajos,

kályhás.

(85) 24—25

